

Hvorfor hospice?

af Steen Fris, bestyrelsesformand

Hvorfor Hospice? Efter at have siddet i bestyrelsen for Hospice Djursland i over 10 år, er svaret for mig ganske enkelt: fordi det er et fantastisk sted! Mit svar på spørgsmålet relaterer sig naturligvis mest til Hospice Djursland, da det er her, jeg via samtaler og iagttagelser har fået svar på spørgsmålet.

Hospice Djurslands beliggenhed

med udsigt til skov og strand er helt unik. På denne dejlige plet lykkedes det os at bygge et hus, hvor alle patienter fra deres stuer har direkte adgang til terrasse, frisk luft og naturoplevelser, hvilket er til stor glæde for mange. Ud over patientstuer indeholder huset, gæsterum, samtalerum, nap-rum, køkken-alrum, pejsestue, baderum, Orangeri, bibliotek, børne- og ungerum, refleksionsrum, atrium-gårde med mere.

De fysiske rammer, interiør, kunst, såvel inde som ude, er en del af de oplevelser, vi kan tilbyde patienter og pårørende.

Derudover er vi beriget af nogle yderst kompetente medarbejdere, der i sit daglige arbejde med varme og empati er med til at gøre den sidste del af livet tåleligt.

De har tid til at lytte og samtale både med patienter og pårørende om mange af de spørgsmål, der kan dukke op ved livets afslutning.

Som hjælp til de mange gøremål på hospice har vi et korps af frivillige hjælpere, der dag og nat yder en enestående indsats til stor glæde for medarbejdere, patienter og pårørende. Uden denne hjælp var hospice ikke, hvad hospice er.

Hvor man ønsker at afslutte livet, er helt individuelt. Blot skal det nævnes, at en indlæggelse på hospice er for uheldeligt syge mennesker i den afsluttende del af livet. Indlæggelse på hospice kræver en henvisning fra en læge, og det er gratis for patienten at være indlagt.

Hospice gør en forskel

af Dorit Simonsen, hospiceleder

Hvorfor Hospice? Et væsentligt spørgsmål at stille, både på det politiske niveau, på det faglige niveau og på det personlige niveau.

Politisk blev det først i 90'erne besluttet, at vi skulle have hospice i Danmark. Forud var der gået flere årtier, hvor døende og uheldeligt syge og deres familier ikke havde fået den nødvendige støtte og omsorg til en værdig afslutning på livet. Der var i vores sund-

hedssystem simpelthen ikke nok af hverken opmærksomhed eller viden omkring det at være et døende menneske. Den store teknologiske udvikling, alt det, vi medicinsk var i stand til, harmonerede dårligt med det, at vi som mennesker alligevel døde. Døden blev derfor set som en medicinsk fiasko. Denne udvikling kunne selvfølgelig ikke fortsætte. En både faglig og folkelig græsrodsbevægelse for en værdig sidste levetid og død opstod, og den lykkedes politisk med, at der blev etableret hospice i Danmark.

I dag er der 19 hospicer i Danmark. Fem af dem er her i Region Midtjylland. Det første hospice åbnede i 1992 i København, og det nyeste, Gudendå Hospice, åbnede her i vores region i 2015. Hospice Djursland åbnede i 2007 – hvilket betyder, at vi kan fejre 10 års jubilæum 1. november i år.

At der findes hospice i Danmark, har gennem årene betydet et øget fokus på det at være et uheldeligt sygt menneske med de udfordringer og problemstillinger, det medfører. Den viden og erfaring, der gennem årene er opnået, er blevet delt til alle, som kunne have interesse i at få den. Jeg tror på, at denne viden også har stor betydning for det uheldeligt syge menneske, som ikke har behov for en hospiceplads og skal leve den sidste tid i sit eget hjem. Jeg er også overbevist om, at den megen omtale af den sidste levetid og hospice er medvirkende til, at vi hver især får gjort os tanker om vores egen død, og at vi får talt med hinanden om døden.

Så hvorfor hospice: fordi hospice gør en forskel, både for den enkelte og for vores samfund.

Hospice Djursland - et godt sted at dø

af Jan Skau-Andersen, pårørende

Ja, det lyder hårdt, men det er rigtigt: Hospice Djursland er et godt sted at dø.

For knap 5 år siden fik min kone, Else, som jeg havde været gift med i snart 50 år, og som jeg havde kendt, siden vi var 13, konstateret en uhelbredelig cancer.

Ens verden faldt sammen, og det blev ikke bedre efter en lille måneds tumultarisk tid i hospitalsvæsenet med indlæggelser, undersøgelser, skiftende læger og en begyndende kemobehandling med dårligt resultat.

Else bad om et ærligt svar på, hvor lang tid hun kunne leve uden behandling, som hun fandt forfærdelig.

3 måneder var svaret.

Herefter ville Else gerne på Hospice Djursland, som vi alene kendte som en smuk bygning, som vi kunne se fra vores gåture i Kaløskovene, når vi kom op i bunden af vigen, smukt beliggende og med smuk arkitektur.

Jeg ville hellere passe Else selv i hjemmet, men som hun træt sagde: "Jeg vil føle mig mere tryk, hvis du blot følger med".

Det blev så selvfølgelig resultatet, og det fortrød ingen af os.

Allerede ved indgangen på Falcks bære bemærkede hun, at der var et smukt billede af Lars Nørgaard, og huset og værelset var lyst, stort og venligt og med en smuk udsigt til vigen, skoven og fuglereservatet, hvilket i øvrigt viste sig, at det havde alle værelser.

Allerede fra dag et bredte der sig en tryghed og en bedring, idet alle piller blev erstattet af enkle smertestillende medikamenter fra det professionelle palliative team.

Vi fik de 3 måneder på Hospice Djursland.

Else valgte ikke at ville have besøg af andre end vores børn, idet hun

ikke ønskede at udstille sig, en beslutning som jeg ikke var enig i, men naturligvis respekterede, hvilket også gjorde, at vi fik tiden for os selv og dermed lærte huset og det meget venlige og omsorgsfulde personale at kende godt.

Vi fulgte lysets gang gennem de store vinduer mod vige og i taget, hørte alle vores klassiske plader, klaverspillet om eftermiddagen fra den buede gang, de frivilliges arbejde i cafeen, den gode kunst på stedet, Orangeriet, men ikke mindst den omsorgsfulde pleje og snak med sygeplejerskerne.

Det gik selvfølgelig ned ad bakke, men selv til sidst bevarede Else en værdighed og personlighed, som hun værnedede om og ikke mindst opretholdt takket været personalets omsorg og professionalisme.

Else døde en morgen klokken 5, hvor vores børn og jeg var der og fik sagt farvel.

Da jeg gik ud til nattevagten og fortalte, at min kone var død, glemmer jeg heller ikke det venlige strejf, hun gav Else på kinden, og "ja, det er rigtigt, vi plejer at lukke et vindue op, og så kan i være lidt alene med jeres mor".

Dagen efter var det os, der stod et ½ minuts tid stille med kisten

foran glasenglen og lyset på gangen. Personalet var der, og selv om det føltes som år, var det med til, at vi følte, at her tog vi alle en afsked.

Hospice Djursland er et godt sted at dø.

Hospice Djursland er et smukt sted at dø.

Hvis man nu skal.

Og det skal man jo.

Engang.

Måske.

Efter 6 måneder modtog jeg et brev, hvor hospice foreslog, at jeg deltog i en sorggruppe.

Svarede jeg ikke eller svarede jeg nej, ville man være lidt insisterende og rette henvendelsen igen.

Jeg deltog i de tre møder, der blev afholdt under kyndig vejledning.

Vi er fortsat 6 mænd, der mødes ca. hver 3 måned, alle forskellige, men med den fælles skæbne, at vi har mistet en ægtefælle på Hospice Djursland.

Med det skæbnefællesskab, vi har, går samtalen under snapsen og silden altid tilbage til tiden på hospice, og altid med gode minder om en svær tid.

På hospice i rette tid

af Mette Julin, sygeplejerske ved Det Palliative Team i Randers

For snart et år siden valgte jeg at opsigte min stilling på Hospice Djursland. Jeg fik muligheden for at søge nye udfordringer inden for samme speciale og blev ansat i Det Palliative Team i Randers. Jeg var spændt på at møde samme patientgruppe, som jeg havde mødt på Hospice Djursland, tidligere i deres sygdomsforløb og i deres eget hjem.

Når en patient bliver tilknyttet Det Palliative Team, vil der inden for kort tid afholdes en etablerings-samtale med patient og pårørende. Ved samtalen klarlægges, hvilke problemstillinger, der fremadrettet skal være fokus på. Det kan være problemstillinger af både fysisk, psykisk, social og åndelig art. I de fleste tilfælde vil der også blive spurgt ind til patientens ønsker og tanker om 'den sidste tid'. Få vil endnu ikke være klar til at have denne snak, men langt hovedparten har gjort sig mange og

nøje overvejelser. Erfaringer viser, at drøftelser om 'den sidste tid' gør det lettere for pårørende og sundhedsprofessionelle at tilrettelægge en støtte og pleje, der netop tager afsæt i patientens ønsker og behov.

Hvis patienten ønsker at komme på hospice, kan det være udfordrende at ramme det rigtige tidspunkt for dette. Jeg tror ikke, der findes et endegyldig svar på den rette timing. Det vil altid være meget individuelt. Dog ser vi i Det Palliative Team nogle faktorer, der kan gøre det svært for patient og pårørende i hjemmet. Vi ved, at patientens eksisterende netværk samt det netværk af sundhedsprofessionelle, der bygges op omkring den syge patient, har afgørende betydning. Hvis netværket er spinkelt, eller det sundhedsprofessionelle netværk af forskellige årsager ikke er velfungerende, har patienten typisk brug for at kom-

me på hospice tidligere i deres forløb. De pårørende har ofte brug for tæt sparring og meget støtte. Hvis deres ressourcer slipper op, eller de bliver utrygge, vil de ofte efterspørge en hospiceplads. Vi ved også, at i de tilfælde, hvor patienten er plaget af svær åndeløshed, delirium, personlighedsforandringer, angst eller utryghed, bliver situationen i hjemmet mange gange så kompleks, at der er brug for den nære, tværfaglige indsats, et hospice kan tilbyde.

Det kan ind imellem være lidt af en linedans at få patienter og pårørendes ønsker og behov til at gå op i en højere enhed med den rette timing og en ledig hospiceplads. Det kræver en finger på pulsen og nøje overvejelser, men det er blandt andet også det, der gør det helt utrolig spændende og udfordrende også at være sygeplejerske i Det Palliative Team.

Et godt valg

af Poul Erik Sørensen, frivillig på Hospice Djursland

Jeg traf mit valg om at blive frivillig på Hospice Djursland for over fem år siden. Efter et besøg i huset, hvor en af mine gode bekendte endte sine dage på den bedste måde, var det et naturligt valg for mig. Ikke et valg der skulle erstatte mit arbejdsliv, der sluttede omkring det tidspunkt, men et valg der, mere end jeg havde regnet med, supplerede min tilværelse. Jeg var heller ikke rigtig klar over, hvad det indebar af praktiske funktioner. Jeg vidste bare, at i det fantastiske hus, ville jeg gerne lægge så meget frivilligt arbejde som muligt.

Det var et godt valg. Det indsa jeg hurtigt. Selv om mit besøg som pårørende på Hospice Djursland den smukke vinterdag i februar måned endte som en meget sør-

gelig dag, så endte den også som en meget smuk dag.

Jeg har i sagens natur overværet en del dødsfald. Både privat og som vager på hospice.

Og det rørte mig meget under mit første besøg som pårørende på Hospice Djursland, at der var *tid*. Der var *ro*. Der var *omsorg* for både patient og pårørende. Og der var *plads*. Plads til at opleve. Og plads til at forberede sig på en tid efter døden.

Hospice er et sted, hvor dygtig medicinsk pleje kombineres med omsorg og lindring, af såvel sygeplejersker som frivillige. Og et fantastisk samarbejde om at gøre opholdet i huset så tåleligt som muligt, og den uundgåelige afslutning på livet så skånsom som mulig.

Efter min mening skal man ikke dø alene. En nat, hvor jeg vågede ved en patient uden pårørende, der døde sidst på natten, oplevede jeg, hvordan sygeplejersken lukkede patientens øjne med ordene "så fik hun fred!" Så blev jeg for alvor klar over, at jeg havde valgt rigtigt.

Hospice Djursland er et hus, der automatisk byder *velkommen*. Også til en broget buket af dedikerede frivillige, der hver på sin medmenneskelige måde byder ind med alt den ekstra nærvær, der er med til at gøre et ophold til et godt minde. Et minde der kan forsøde den sidste tid for en patient, men også medvirke til, at pårørende har energi til at bearbejde den efterfølgende sorg.

I gode hænder, når livet er svært

af Mette Carøe,
sygeplejerske på Hospice Djursland

Jeg har i mange år arbejdet på Kræftafdelingen med uhelbredeligt syge og deres pårørende, når de fik diagnosen, under behandlingen, og når de modtog beskeden om, at den eventuelle behandling kun ville være livsforlængende. Jeg har fulgt kræftpatienter i deres, til tider lange, behandlingsforløb. Været der når de fik diagnosen. De skulle nu leve med en angst, en angst for døden, tilbagefald eller bivirkninger. De skulle med deres pårørende og netværk få en ny dagligdag med livskvalitet til at fungere.

Et spørgsmål, jeg tit har stillet mig selv, er: "Hvornår skal man tale med patienten og de pårørende om ønsker for den sidste tid?" Det er meget individuelt, det ved jeg, men med hvilken faglig viden kan vi gøre det bedst mulige for den enkelte?

Det er vigtigt, at huske på, at patienter med kræft også bliver sygdomsfri i lange perioder eller raske. Det er bare ikke den kategori af patienter, jeg har haft mit faglige fokus på.

Jeg ønskede at arbejde på hospice for at få svar på og viden om min faglige undren og nysgerrighed.

Hvordan er det at arbejde i et hus, der tilbyder lindrende pleje, omsorg og livskvalitet til uhelbredeligt syge og døende, samt til deres pårørende.

Hvilken betydning har tid, rum, uforstyrrelighed, nærvær, smukke omgivelser? Hvordan skabes en hverdag med livskvalitet for både den døende patient og de pårørende, når livets afslutning er nær på et hospice? Hvordan gives støtte til at lindre, til åndelige og eksistentielle overvejelser?

Hvordan giver man ro og stabilitet til en familie i kaos?

Hvordan arbejder man mono- og tværfagligt på Hospice? Der er flere faggrupper tæt i samme hus; fysioterapeut, læger, sygeplejersker, psykolog, præst og musikterapeut, så hvordan udvikles og benyttes de mange kompetencer?

Og som noget meget nyt for mig funktionen, samarbejdet med og vigtigheden af de frivillige.

Ro, tid, fleksibilitet, nærvær, dødsangst, kvalme, tårer og smerter, det er ord der kommer frem, når jeg tænker på mine snart 5 måneder på Hospice Djursland. På hospice skal der lindres, ydes omsorg og bringes livskvalitet for patienterne og pårørende i det liv, der er tilbage. Det er jo ikke symptomer eller sygeplejehandlinger, der er forskellige fra hospitalets, bortset fra de to første RO og TID. Og det er ofte også det, patienter og pårørende siger, når de bliver spurgt om, hvorfor de valgte hospice, og hvordan det er at være på hospice: FRED, RO og TID. Og det er desværre ikke det, der fylder i hospitalsverdenen.

Masser af ny viden, kompetencer og endnu mere nysgerrighed har jeg fået i denne korte tid på hospice. Mit arbejde på Kræftafdelingen og arbejdet her på hospice er på mange måder meget forskelligt, to forskellige verdener på mange punkter, men begge steder med patienten i centrum, og jeg kan nu vende tilbage til hospitalsverdenen med faglig viden og erfaring fra hospice.

Støtteforeningen orienterer

af Erik Salomonsen,
formand for
Støtteforeningen Hospice Djursland

Støtteforeningen har afholdt generalforsamling, og bestyrelsens suppleant Alice Hansen stopper sit arbejde i Støtteforeningens bestyrelse, men fortsætter som frivillig. Ny suppleant blev Erling Elsig, fra Ebeltøft. Velkommen til Erling, der tidligere har været aktiv i den oprindelige initiativgruppe for Hospice Djursland.

I skrivende stund arbejdes der på højtryk med forberedelserne til 10-års jubilæet, der løber af stabelen 1. november i år.

Støtteforeningen Hospice Djursland

www.s-hd.dk

Du kan her få oplysninger om foreningen, se nyheder, lave indmeldelser, give gaver m.v.

Husk også at tilmelde dig elektroniske nyhedsbreve. Det kan ske ved indtastning af email-adresse på hjemmesiden. Det er vigtigt, da papirudgaven af nyhedsbrevet blev omdelt til medlemmer sidste gang i januar 2016. Den sparede porto går til støtte for det frivillige arbejde på Hospice Djursland.

Følg os også på Facebook:

[www.facebook.com/
stotteforening.hospice.djursland](https://www.facebook.com/stotteforening.hospice.djursland)

Støtteforeningen Hospice Djursland www.s-hd.dk

Henvendelse til kassereren
vedr. medlemskaber:

Hans Chr. Madsen, mail:
madsen.roende@tdcadsl.dk
Tlf: 23 96 24 56

Husk også at melde ny post- og mailadresse til kassereren.

SCAN koden
og læs mere om
Støtteforeningen
Hospice Djursland

